

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1
 Anna Aktermo

DOM
 2012-04-02
 Meddelad i
 Malmö

Mål nr
 12059-11 E

SÖKANDE

[REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]

Ombud: Advokat Peter Olofsson
 Kristianstad Advokatbyrå AB
 Box 24
 291 21 Kristianstad

MOTPART

Region Skåne
 291 89 Kristianstad

SAKEN

Ersättningsetablering enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning
 (LOL)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår [REDACTED] ansökan om överprövning av
 Region Skånes förfarande om ersättningsetablering.

KONKURRENSVERKET	
2012 -08- 1 3	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

Dok.Id 100199

Postadress
 Box 4522
 203 20 Malmö

Besöksadress
 Kalendegatan 6

Telefon
 040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se

Telefax
 040-97 24 90

Expeditionstid
 måndag – fredag
 08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Region Skåne annonserade, efter anmälan av [REDACTED] om överlåtelse av verksamhet, en ansökningsinbjudan om samverkansavtal inom allmän medicin, diarienummer 0901010. En ansökan inkom från [REDACTED]. Ansökan från [REDACTED] uteslöts med motiveringen att [REDACTED] inte uppfyller kvalificeringskrav enligt 5 e § tredje punkten LOL eftersom han har rätt till offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster inom ramen för Region Skånes hälsovalssystem för primärvård, MMS (multimodal smärta) och/eller KBT (Kognitiv beteendeterapi). Eftersom inga giltiga ansökningar ansågs ha inkommit beslutade Region Skåne att avskriva ärendet.

[REDACTED] yrkar att förvaltningsrätten beslutar att Region Skånes pågående förfarande om ersättningsetablering inte får avslutas förrän en ny anbudsprövning och utvärdering har gjorts, varvid [REDACTED] ska anses uppfylla bestämmelserna i 5 e § första stycket 3 LOL. Som grund för sitt yrkande anför [REDACTED] i huvudsak följande.

Det är helt uteslutet att han skulle kunna ingå i ett valfrietssystem enligt lagen om valfrietssystem såsom ensamverkande läkare med allmänmedicinsk verksamhet. För att ens kunna ansöka om att ingå i Region Skånes valfrietssystem – Hälsoval Skåne – fordras att sökanden utgör en vårdenhets med en väsentligt större organisation än en enskild allmänmedicinsk mottagning.

Följaktligen kan han inte i den avsedda rollen ingå i ett valfrietssystem. [REDACTED] vill här hänvisa till lagförarbetena (prop. 2008/09:64 s. 54).

Kammarrätten i Sundsvall har i dom den 21 juni 2011 i mål nr 34-11, som gällde en motsvarande situation för en sjukgymnast, funnit att bestämmel-

serna 5 e § lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik (LOS) ska ”tolkas utifrån de reella möjligheter det finns för en enskild att på egen hand komma ifråga för att teckna avtal med Landstinget och få offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster inom ramen för ett sådant valfrihetssystem som avses i lagen (2008:962) om valfrihetssystem.” Vidare fann kammarrätten med syftning bl.a. på förarbetsuttalandena i föregående stycke ”inte att ett landsting kan kräva att den enskilde i en situation som den förevarande anlitar underentreprenörer eller på annat sätt driver verksamheten tillsammans med andra.” Kammarrätten konstaterade därefter att den sökande sjukgymnasten varken hade eller kunde få rätt till offentlig ersättning för sina tjänster inom ramen för ett valfrihetssystem och att hon därmed vore berättigad att ingå samverkansavtal. På motsvarande grunder hävdar [REDACTED] att det är klarlagt att han inte kan få offentlig ersättning för sina tjänster som allmänpraktiker inom ramen för ett valfrihetssystem.

Region Skånes uppgifter om att han skulle kunna ansöka om och få bedriva en primärvårdsenhet helt på egen hand är helt orealistiska och överensstämmer inte alls med intentionerna och kraven i ”Styrdokumentet” (företagningar för ackreditering och avtal för Vårdenhet i Hälsoval Skåne) och är i praktiken en omöjlighet. Redan en översiktlig granskning av Styrdokumentet ger vid handen att Region Skånes påstående är ogrundat. Styrdokumentet anger generellt att en sökande ska kunna prestera en verksamhet som ligger långt ifrån den ensampraktik i allmänmedicin som [REDACTED] försökt få överta i målet. Ett axplock som åberopas är av vad som framgår av avsnitt 1.3, 5.1, 5.2, 5.2.2 – 5.2.5, 5.2.7, 5.2.9, 5.2.10. 7.2 och 7.3. Avsnitten bekräftar att en ensamläkare inte kan komma ifråga som vårdenhet. Sammantaget ger dessa avsnitt tydligt vid handen att han såsom ensam läkare saknar reell möjlighet att på egen hand komma ifråga för att teckna avtal med Region Skåne inom hälsovalssystemet. Hans talan ska därför bifallas.

Region Skåne bestrider bifall till [REDACTED] talan och anför bl.a. följande. Det är endast [REDACTED] etablering såsom legitimerad läkare och specialist i allmänmedicin som har utannonserats. [REDACTED] har i upphandlingen inkommit med ett anbud av vilket framgår att han är legitimerad läkare och specialist i allmänmedicin. En specialist i allmänmedicin som inger anbud i upphandlingen ska uteslutas om denne kan få offentlig ersättning inom ramen för ett valfrihetssystem. Detta framgår av såväl 5 e § första stycket 3 LOL som av Region Skånes i upphandlingen uppställda skall-krav. [REDACTED] har såsom läkare med specialistkompetens i allmänmedicin möjlighet att bedriva verksamhet med offentlig finansiering bl.a. i Region Skånes hälsovalsystem för primärvård. Det kan därmed konstateras att Region Skåne på ett korrekt sätt uteslutit [REDACTED] anbud från upphandlingen.

[REDACTED] gör gällande att det är "helt uteslutet att [REDACTED] skulle kunna ingå i ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem såsom ensamverkande läkare med allmänmedicinsk verksamhet" och vidare att det "fordras att sökanden utgör en vårdenhet med en väsentligt större organisation än en enskild allmänmedicinsk mottagning". Region Skåne kan konstatera att [REDACTED] påståenden i denna del inte är korrekt. Villkoren för Region Skånes hälsovalssystem för primärvård anges i det enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem 2 kap. 1 § ständigt annonserade förfrågningsunderlaget; "Förutsättningar för Ackreditering och Avtal för Vårdenhet i Hälsoval Skåne gällande år 2011" (Styrdokumentet). Av styrdokumentet punkt 7.2 och punkt 2.1.2 framgår klart och tydligt att [REDACTED] [REDACTED] såsom varande läkare med specialistkompetens i allmänmedicin kan ansöka om och bedriva verksamhet med offentlig finansiering i Region Skånes valfrihetssystem för primärvård.

Det är inte [REDACTED] specifika önskemål och förutsättningar såsom individ, utan sökandens hypotetiska möjligheter utifrån sökandens objek-

tivt iakttagbara kompetens som ska bedömas. Alltså de reella möjligheter som tillkommer envar av Socialstyrelsen legitimerade specialister i allmänmedicin, däribland [REDACTED]. I den aktuella lagbestämmelsen (5 e § första stycket 3 LOL) finns inte någon antydning om att det endast skulle röra sig om valfrihetssystem som är utformade för verksamhet motsvarande ensampraktik. Av bestämmelsen kan överhuvudtaget inte utläsas att det skulle det skulle krävas viss typ av valfrihetssystem för att bestämmelsen skulle bli tillämplig. Tvärtom utpekade snarare samtliga de valfrihetssystem som inrättats enligt LOV som skulle kunna ge en sökande rätt till offentlig ersättning. [REDACTED] kan otvetydigt få rätt till offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster inom ramen för Region Skånes hälsovalssystem för primärvård, utan att ändra inriktning (specialitet) på sin verksamhet och utan att han måste ta anställning hos annan vårdgivare. Den av Region Skåne gjorda bedömningen är således i enlighet med såväl lagstiftning som aktuella förarbetsuttalanden.

Den åberopade domen från Kammarrätten i Sundsvall avser sjukgymnaster och inte läkare med specialistkompetens i allmänmedicin. Den situation som kammarrätten har haft att bedöma har varit att verksamheten i valfrihetssystemet *kan* kompletteras med kompetens i sjukgymnastisk. I det norrländska landstingets valfrihetssystem – liksom enligt Region Skånes styrdokument – uppställs ett krav på att det i verksamheten *ska* finnas läkare med specialistkompetens i allmänmedicin. I det norrländska landstingets valfrihetssystem har en sjukgymnast som önskar bedriva verksamhet varit tvungen att anlita en läkare med specialistkompetens i allmänmedicin. Avgörandet är således inte tillämpligt i det nu aktuella målet då situationen i målet är det omvända. Målet är dock av principiellt intresse såvitt avser hur kammarrätten har valt att uttolka bestämmelsen 5 e § första stycket 3 LOL. Kammarrätten har uttalat att det krävs av sökanden att denne ska ha *"reella möjligheter att på egen hand komma ifråga för att teckna avtal"* inom ramen för valfrihetssystemet samt att valfrihetssystemet

met inte får vara utformat på ett sådant sätt att sökanden "måste anlita underleverantörer eller på annat sätt tvingas driva verksamheten tillsammans med andra". Kammarrättens uttalanden är – mot bakgrund av lagbestämmelsens utformning och gjorda förarbetsuttalanden – enligt Region Skånes bedömning fullständigt felaktiga. Region Skåne kan konstatera att kammarrätten tycks ha förbisett den radikala förändring som under senare tid har genomförts försåvitt avser hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå.

██████████ uppfattning att han i Region Skånes hälsovalssystem för primärvård inte kan bedriva "ensampraktik i allmänmedicin" – antingen på det sätt som han själv önskar eller på det sätt som ██████████ tidigare har gjort – har således som sin utgångspunkt en felaktig tolkning av 5 e § tredje stycket LOL. Detsamma gäller för ██████████ uppfattning att han på egen hand inte kan komma ifråga för att teckna avtal.

DOMSKÄL

Av 5 g § LOL framgår att bestämmelser om överprövning och skadestånd i 16 kap. LOU gäller ifråga om ersättningsetablering enligt LOL. Förvaltningsrätten kan således på talan av sökande besluta att förfarande om ersättningsetablering ska rättas på visst sätt eller göras om, för det fall Region Skåne handlat i strid med LOL och sökanden till följd av detta lidit eller riskerat att lida skada.

Enligt 5 e § första stycket LOL ska landstinget fatta beslut om att ingå samverkansavtal med den sökande som har erbjudit högsta pris för verksamheten och som

1. vid övertagandet av verksamheten kan uppfylla de krav som anges i 7-9 §§,
2. inte har uteslutits enligt 5 d §, och

3. inte redan har, eller kan få, rätt till offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster inom ramen för ett sådant valfrihetssystem som avses i lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Enligt 5 e § sista stycket har ärendet förfallit om den överlåtande läkaren återkallar sin anmälan enligt 5 a § första stycket eller om det annars saknas förutsättningar att fullfölja ärendet.

Av 5 f § framgår att landstinget utan dröjsmål skriftligen ska underrätta sökandena om ärendet har förfallit enligt 5 e § sista stycket.

I förarbetena till LOL och LOS (prop. 2008/09:64 s. 49) anges bl.a. följande till varför ersättningsetablering bör tillåtas.

” För att patienten ska kunna ha en reell möjlighet att själv bestämma vilken vårdgivare han eller hon vill vända sig till behövs det en mångfald av aktörer. Det är därvid viktigt att såväl stora som små liksom offentliga som övriga vårdgivare får plats inom den offentligt finansierade vården. Till dess att det finns ett system som underlättar även för mindre vårdgivare att på lika villkor konkurrera med de stora och/eller offentliga aktörerna, anser regeringen att är viktigt att de nuvarande ersättningslagarna finns kvar och även att de vårdgivare som idag arbetar med ersättning enligt dessa lagar ges en reell möjlighet att överlåta sin verksamhet till en annan enskild vårdgivare. För att det ska vara möjligt rent praktiskt idag krävs att den nya vårdgivaren också får möjlighet att erhålla offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster enligt LOL och LOS, vilket innebär att en s.k. ersättningsetablering bör tillåtas.”

När det gäller 5 e § första stycket 3 LOL anges vidare följande (s. 54) .

”Ett ytterligare krav för att få ingå samverkansavtal bör vara att den övertagande läkaren eller sjukgymnasten inte har rätt till offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster inom ramen för ett sådant valfrihetssystem som avses i den föreslagna LOV. Om landstinget har ett valfrihetssystem där vårdgivaren ingår eller kan ingå och få ersättning för de tjänster som utförs i den nya verksamheten, ska landstingen inte besluta att ingå ett samverkansavtal med honom eller henne. Det bör naturligtvis inte i detta sammanhang vara möjligt att kräva av en läkare eller sjukgymnast att denne ska ändra inriktningen på verksamheten när det gäller specialitet för att kunna ingå i valfrihetssystemet och på den

grunden utesluta vårdgivaren från ersättningsetablering. Det bör vidare understrykas att möjligheten att ingå i valfrihetssystem inte avser de fall där det är möjligt för en läkare eller sjukgymnast att få anställning hos en vårdgivare som i sin tur ingår i eller kan ingå i ett valfrihetssystem.”

Därutöver anges följande avseende aktuell bestämmelse (s. 74).

”Om landstingen således organiserat sin hälso- och sjukvård på ett sådant sätt att sökanden kan vara verksam mot offentlig ersättning exempelvis genom att ingå i ett sådant vårdssystem inom primärvården som föreslås i lagrådsremissen Vårdval i primärvården (se avsnitt 4.1.6) kan han eller hon inte komma ifråga för ett nytt samverkansavtal efter ersättningsetablering. Utgångspunkten ska vara läkarens befintliga specialitet. Det bör inte vara möjligt att kräva av en läkare eller sjukgymnast att denne ska ändra inriktningen på verksamheten när det gäller specialitet för att kunna ingå i valfrihetssystemet och på den grunden utesluta vårdgivaren från att ingå samverkansavtal enligt ifrågavarande bestämmelse.”

Förvaltningsrättens bedömning

Av såväl lagtext som av den i ärendet aktuella ansökningsinbjudan framgår att en förutsättning för att samverkansavtal ska kunna ingås med en sökande är att denne inte har eller kan få rätt till offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster inom ramen för ett sådant valfrihetssystem som avses i lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Frågan i målet är om [REDACTED] kan få rätt till en sådan ersättning. Enligt förvaltningsrätten synes det utifrån vad som framgår av Region Skånes ”styrdokument” vara möjligt för en läkare som är specialist i allmänmedicin att få ersättning inom ramen för Region Skånes valfrihetssystem. En läkare som är specialist i allmänmedicin behöver varken anställas av annan eller ändra inriktning på verksamheten när det gäller specialitet för att kunna bli godkänd som vårdgivare och ingå Avtal för vårdenhet i Hälsoval Skåne. Att en ensampraktiserande läkare kan komma att behöva visst samarbete med andra aktörer för att uppfylla vissa uppställda krav innebär enligt förvaltningsrättens bedömning inte att slutsatsen kan dras att denne inte

kan få rätt till offentlig ersättning för sina hälso- och sjukvårdstjänster inom ramen för ett sådant valfrihetssystem som avses i lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Förvaltningsrätten anser alltså att Region Skåne har haft fog för sin bedömning att [REDACTED] kan ha rätt till i målet aktuell ersättning och att han därmed inte uppfyller kravet i 5 e § första stycket 3 LOL. Ansökan ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1b)

Madeleine Westberg

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.